یادداشت

محمد نصرتی*

آب دارند اما صداقت ندارند!

چند سالی است که مناطق شمالی استان سیستان و بلوچستان با بحران جدی آب مواجه شده‌است. گر چه مشکلات آبرسانی به این مناطق محروم از گذشته‌های دورتر نیز وجود داشته‌است، اما بحران آب در این ناحیه ایران از جایی تشدید یافت که در زمان دولت پیشین افغانستان به ریاست جمهوری آقای محمد اشرف غنی، اقدام به افتتاح سدی به نام سد کمال‌خان در ۶۰ کیلومتری مرزهای ایران شد و با بهره‌برداری از این سد، حقابه ایران از رود هیرمند بیش از پیش کاهش یافت. حکومت‌ها در افغانستان برای آب ارزش زیادی قائلند و به چشم یک قدرت و یک امتیاز به آن می‌نگرند. شاید همین دیدگاه سبب این شده تا مذاکرات و کشمکش‌ها بر سر حقابه هیرمند بین ایران و افغانستان بیش از ۱۰۰ سال است که به طول انجامیده‌باشد.

با رو به وخامت گذاشتن اوضاع در سیستان، ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران، به مقامات طالبان در زمینه حقابه هیرمند هشدار دادند و سخن از بازدید کارشناسان ایرانی از سدهای افغانستان به میان آوردند تا ادعاهای مقامات افغانستان پیرامون خشکسالی و حجم آب پشت سدهای حوضه هیرمند بررسی و راستی‌آزمایی شود. این سخن آیت‌الله رئیسی پیش از آنکه یک درخواست از طرف دولت ایران باشد، دقیقاً مطابق با ماده ۱۱ توافق ایران و افغانستان در سال ۱۳۵۱ است که بر اساس آن اگر شرایط خشکسالی و اضطراری حاکم شد، نمایندگان دو کشور باید تشکیل جلسه دهند و تصمیماتی را با توجه به شرایط پیش آمده اتخاذ کنند.

تصاویر ماهواره‌ای از حوضه آبریز هیرمند اثبات می‌کند که به رغم کاهش آب سد کمال‌خان (که ظرفیت آن ۵۰ میلیون مترمکعب است) نسبت به سال گذشته، سد دیگر افغانستان به نام سد کجکی با ظرفیت بیش از یک میلیارد مترمکعبی که در بالادست سد کمال‌خان و در فاصله ۳۵۰کیلومتری از مرزهای ایران قرار دارد، پر از آب است و با توجه به بارش‌های خوبی هم که در ماه‌های اخیر در کشور افغانستان رخ داده، حجم آب ذخیره شده در پشت این سد از پنج ماه گذشته تاکنون بسیار بیش‌تر هم شده و مقامات امارت اسلامی افغانستان در این‌باره خلافه‌گویی می‌کنند.

از سوی دیگر به رغم کاهش آب سد کمال‌خان نسبت به سال گذشته، داده‌های ماهواره‌های سنجشی حاکی از وجود آب در بیابان گودزره است و این بیانگر آن است که یکی از علل کاهش آب این سد، رهاسازی بخش بزرگی از آب ذخیره شده آن به این بیابان در جنوب افغانستان است.

امید است با موکول کردن این موضوع به بررسی کارشناسان مربوطه توسط ریاست محترم جمهور، این مشکل به حاشیه و از دست دادن زمان نرود. واضح‌تر از این تضییع حق در کمتر جایی از جهان رخ می‌دهد. افغانستان از سال ۱۳۵۱ متعهد است تا در هر ثانیه ۲۶ متر مکعب از آب هیرمند روانه ایران کند که مجموع این آب در طول سال به ۸۲۰ میلیون مترمکعب می‌رسد، اما ارزیابی‌ها نشان می‌دهند که از اردیبهشت‌ماه امسال، جریان هیرمند به سمت ایران متوقف شده‌است، در حالی که در پشت سد کجکی آب مورد نیاز برای تأمین حقابه سالانه ایران وجود دارد، اما محبوس شده و مقامات طالبان در یک بیانیه رسمی که ۲۸ اردیبهشت‌ماه و پس از هشدارهای ریاست جمهوری ایران صادر شد، در یک اظهارنظر عجیب مدعی شده‌اند که آب به مقدار کافی موجود نیست و حتی در صورت رهاسازی آب سد کجکی، این آب به ایران نخواهد رسید. این رفتار طالبان نقض صریح ماده ۵ و ۶ توافق سال ۱۳۵۱ است که کشورشان در آن متعهد شده تا اقدامی در جهت محروم کردن و نیز نامناسب‌سازی حقابه ایران برای کشاورزی انجام ندهند. در این بیانیه مقامات طالبان حتی در ارتباط با حضور کارشناسان و نمایندگان ایران موضع سکوت اتخاذ کرده‌اند که این خود خلاف ادعاهای آنان مبنی بر پایبندی به این توافق است.

در طرف دیگر قضیه و در ایران سطح آب چاه نیمه‌های چهارگانه منطقه سیستان به پایین‌ترین حد خود رسیده و آب در این مناطق قطع و یا جیره‌بندی شده‌است و برآوردها حاکی از آن است که این چاه نیمه‌ها تا دو ماه دیگر کاملاً خشک می‌گردند. بر اساس آمارها، سطح زیرکشت محصولات زراعی و باغی در سیستان با کاهش ۸۰ درصدی روبه‌رو است و با ادامه این روند، اثری از حیات انسانی و جانوری در آن منطقه باقی نمی‌ماند و مردمان زابل و زهک و حومه آواره استان‌ها و مناطق همجوار می‌شوند.

جمهوری اسلامی ایران باید پاسخی محکم و درخور به این نقض تعهدات از سوی افرادی که هم‌اکنون قدرت حکومت در افغانستان را در دست دارند، بدهد تا زین پس جریان قدرتی در کشوری دیگر اجازه تضییع حق ایران و ایرانیان را به خود ندهد. این یک آزمون بزرگ برای دولت و مسئولان است و قطعاً بسیاری از کشورها رفتار ما را در قبال دفاع از حق مسلم کشورمان رصد خواهند کرد.

***کارشناس ارشد ژئومورفولوژی و آمایش محیط**

گزیده

رشد ۴ برابری نوسازی مسکن در فروردین

تعداد واحدهای مسکونی نوسازی‌شده در بافت فرسوده در فروردین امسال رشد ۳۲۰ درصدی نسبت به مدت مشابه در سال گذشته داشته‌است.

مهدی هدایت، مدیر عامل سازمان نوسازی شهر تهران با اشاره به رشد ۳۲۰ درصدی تعداد واحدهای مسکونی در بافت فرسوده در فروردین ماه سال جاری نسبت به فروردین سال گذشته عنوان کرد: این در حالی است که تعداد واحدهای مسکونی در خارج از بافت‌های فرسوده، رشد ۲۰۰ درصدی داشته‌است.

به گفته مدیر عامل سازمان نوسازی شهر تهران، حمایت‌های شهردار تهران، ارائه مشوق‌های جدید در بافت فرسوده، بررسی و رفع موانع در مسیر نوسازی، تنظیم و ابلاغ برنامه مشترک شهرداری و دولت را می‌توان از عوامل تأثیرگذار بر روند صعودی و رشد تولید مسکن در بافت‌های فرسوده دانست.

هدایت با بیان اینکه رشد بیش از چهار برابری پروانه‌های مسکونی در بافت‌های فرسوده در ۲۰ سال اخیر بی‌سابقه بوده‌است، خاطر نشان کرد: این امر می‌تواند نشان‌دهنده دو نکته باشد؛ نخست اینکه بسته‌های تشویقی شهرداری تهران به هدف اصابت کرده و دوم اینکه سرمایه‌گذاری در مناطق جنوبی شهر سرعت بیشتری گرفته‌است.

مدیر عامل سازمان نوسازی شهر تهران با بیان اینکه رشد تولید مسکن در مناطق جنوبی تهران می‌تواند فرصتی برای توسعه مناطق جنوبی باشد، افزود: تولید مسکن می‌تواند هم باعث رونق در اشتغال و صنایع مصالح پسین مسکن باشد و هم اینکه افزایش عرضه واحدهای مسکونی در مناطق جنوبی شهر تهران، می‌تواند بخشی از تقاضای مصرفی مسکن را محقق کنند.

وحشت خالقان از آینده هوش مصنوعی!

آینده دنیا با جولان هوش مصنوعی، صدای خالقان هوش مصنوعی را هم درآورد!

گزارش یک

محیا حسینی

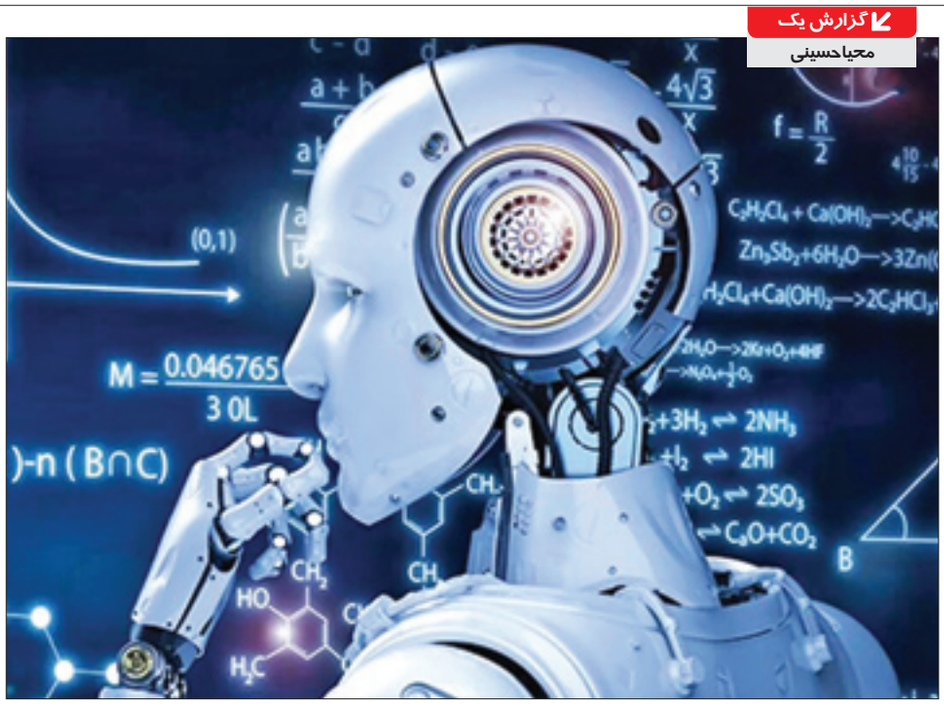

هوش مصنوعی به عنوان یکی از پیشرفت‌های چشمگیر فناوری و تکنولوژی توانسته در بسیاری از حوزه‌ها تغییرات بزرگی را به همراه داشته‌باشد، اما در کنار مزایا و قابلیت‌های آن، جنبه‌های منفی و خطرات بسیار زیادی در رابطه با آن پیش‌بینی می‌شود؛ مثلاً اینکه گفته‌شده هوش مصنوعی ممکن است مشاغل را تصاحب کند و موجب بیکاری افراد بسیار زیادی شود یا اینکه خطراتی چون انتشار اخبار جعلی را به دنبال داشته‌باشد و امنیت و حریم خصوصی را به خطر بیندازد. مسائلی است که حتی از زبان خالقان هوش مصنوعی نیز شنیده‌می‌شود.

فناوری هوش مصنوعی توانسته صدای افراد مرده را تقلید کند یا تصاویری را بسازد که جعلی است، اما واقعی جلوه می‌کند. از همین‌رو توسعه سیاست‌ها، قوانین و مقررات مربوط به هوش مصنوعی، آموزش و آگاهی جامعه در این زمینه و همکاری بین صنعت و نهادهای مربوطه می‌تواند به سازگاری و بهره‌برداری موفق از این فناوری منجر شود.

پس از آنکه چت جی پی تی رقابتی را میان شرکت‌ها ایجاد کرد تا فناوری را سریع‌تر توسعه دهند، درخواست‌هایی برای وضع قوانینی که منعکس‌کننده نظرات رهبران صنعتی و دولت‌های سراسر جهان باشد، مطرح شد. دولت‌ها بیم دارند توسعه این فناوری که می‌تواند متونی مانند نوشته انسان و عکس و ویدئو بسازد، اگر بدون کنترل انجام شود به گسترش یک ابزار قدرتمند برای تولید اخبار جعلی و اختلال سیاسی منجر خواهد شد.

هشدار خالق چت‌جی‌پی‌تی درباره خطرات هوش مصنوعی

«سم آلتمن» خالق چت‌بات پیشرفته «ChatGPT» به همراه مدیر حریم خصوصی شرکت «بیزینس ماشین» از سناتورهای امریکایی خواست قوانین هوش مصنوعی بیشتری وضع کنند. او در حضور اعضای کنگره ایالات متحده امریکا درباره خطرات و مشکلات استفاده از هوش مصنوعی هشدار داد و در پنلی که در مجلس سنا برگزار شد، رشد یکباره این تکنولوژی را همسنگ با «لحظه گوتنبرگ» خواند. لحظه گوتنبرگ به زمانی اشاره دارد که رشد نشریات چاپی و مطبوعات باعث شد دانش و اطلاعات از انحصار طبقه نخبگان خارج شود و در دسترس عموم مردم قرار بگیرد.

آلتمن در ابتدای سخنانش در حضور اعضای کمیته فرعی قضایی مجلس سنا تأکید کرد: «ما فکر می‌کنیم که مداخله نظارتی دولت‌ها برای کاهش خطرات رو به افزایش الگوهای زبانی قدرتمند هوش مصنوعی، بسیار حیاتی و مهم است.» حضور آلتمن در کنگره ایالات متحده بعد از موفقیت چشمگیر چت جی‌پی‌تی در سراسر دنیا اتفاق افتاد که رقابت در عرصه هوش مصنوعی را وارد مرحله تازه‌ای کرد و همزمان نگرانی‌های جدی بعضی قانون‌گذاران را درباره خطرات و تبعات ناشی از توسعه این تکنولوژی به دنبال داشت.

پیش از این، سازمان جهانی بهداشت نیز به طور جداگانه در بیانیه‌ای اعلام کرده‌بود استفاده سریع از هوش مصنوعی خطر خطاهای پزشکی را همراه دارد و احتمالاً اعتماد به این فناوری را از بین می‌برد و پذیرش آن را به تأخیر می‌اندازد. علاوه بر آن، ریشی سوناک، نخست وزیر انگلیس خواهان ایجاد سیاستی برای مدیریت ریسک و مزایای هوش مصنوعی شد و آلتمن و دیگران را به انگلیس دعوت کرد. در این میان اتحادیه اروپا در قانونمندسازی ابزارهای هوش مصنوعی یک گام به جلو برداشته و از شرکت‌ها خواسته تا تضمین کنند به کاربران اطلاع داده‌شود، چه زمان با هوش مصنوعی ارتباط برقرار کرده‌اند و از این فناوری برای شناسایی افراد در اماکن عمومی استفاده نشود. از سوی دیگر دولت ژاپن تمایل به نظارت بر هوش مصنوعی با دستورالعملی آسانگیرانه‌تر از قوانین اتحادیه اروپا دارد.

رهبران گروه ۷ با «فرایند هیروشیما» هوش مصنوعی را حکمرانی می‌کنند

رهبران کشورهای گروه ۷ درباره نیاز به حکمرانی منطبق با ارزش‌ها در زمینه هوش مصنوعی مولد توافق کردند. آنها به این توافق رسیدند که پتانسیل مخرب فناوری‌های با سرعت در حال گسترش نگران‌کننده است. رهبران در بیانیه مشترک اجلاس گروه ۷ اعلام کردند دولت‌ها تصمیم دارند در اقدامی موسوم به «فرایند هیروشیما» مذاکراتی در سطح کابینه درباره این مشکل انجام دهند و نتایج آن را تا پایان سال اعلام کنند.

فومیو کیشیدا، نخست وزیر ژاپن برای تضمین انسان محور و ایمن‌بودن هوش مصنوعی مولد، خواهان همکاری برای ایجاد یک جریان داده ایمن و برون‌مرزی و تعهد به کمک مالی به چنین اقدامی شد.

ژاپن به عنوان مدیر در سال جاری خواهان پشتیبانی برای استفاده عمومی و صنعتی هوش مصنوعی و همزمان نظارت بر ریسک‌های آن شد. نخست وزیر این کشور گفت: بسیار مهم است که با پتانسیل‌ها و ریسک‌ها به درستی برخورد کنیم.

هر چند کشورهای عضو این اجلاس درباره شیوه قانونمندسازی هوش مصنوعی با یکدیگر متفاوت عمل می‌کنند، اما رهبران آن درباره ایجاد یک انجمن به نام «فرایند هوش مصنوعی هیروشیما» تا پایان سال توافق کردند درباره موضوعات هوش مصنوعی مانند حقوق کپی رایت و اخبار جعلی بحث کنند.

پای منافع اقتصادی و سیاسی در میان است

سینا تفنگچی، متخصص فناوری‌های نوین رسانه‌ای در رابطه با مزایا و مخاطرات هوش مصنوعی می‌گوید: «هوش مصنوعی مزایای شگفت‌انگیزی دارد و اگر کسی حتی خالق چت‌بات «چت جی‌پی‌تی» هم هراس از این فناوری را ترویج کند، مطمئن باشید که پای منافع سیاسی و اقتصادی آنها در میان است.»

او ادامه می‌دهد: «اگر کسی هوش مصنوعی را به خوبی درک کرده‌باشد می‌داند که این فناوری بیشتر از اینکه بخواهد مشاغل را حذف کند، نوع فعالیت کسب و کارها را تغییر می‌دهد.»

تفنگچی با اشاره به اعتصاب اخیر نویسندگان امریکایی در اعتراض به اینکه قرار است هوش مصنوعی جای آنها را بگیرد، می‌گوید: «هوش مصنوعی قرار نیست کار عجیب و غریبی انجام دهد. قرار است به کمک انسان‌ها بیاید تا آنها با خلاقیت و نوآوری بیشتری به کارهایشان ادامه دهند.»

او در پاسخ به این سؤال که مخاطرات هوش مصنوعی برای جهان چیست، می‌گوید: «در قدم اول برای استفاده از هوش مصنوعی باید فرهنگ‌سازی انجام شود. پس از آن باید برای استفاده بهینه از هوش مصنوعی تمرکز بیشتری صورت گیرد. همچنین باید قوانینی برای این فناوری مشخص شود و سیاستگذاری‌های مطلوبی نیز برای آن اتخاذ شود. اگر اخلاق هوش مصنوعی مدنظر قرار گیرد و ترویج شود، این فناوری هیچ خطری برای جهان نخواهد داشت.»

تفنگچی ادامه می‌دهد: «گفته می‌شود که یکی از تهدیدات هوش مصنوعی، جعل اسناد و کلاهبرداری است. در صورتی که مگر پیش از پیشرفت فناوری هوش مصنوعی جعل و کلاهبرداری وجود نداشته‌است؟ این در حالی است که کلاهبرداری‌هایی که توسط افراد انجام می‌شود، کار ردیابی را سخت می‌کند، اما اگر با هوش مصنوعی جعل و کلاهبرداری انجام شود، قابلیت ردیابی آن وجود دارد، چراکه این فناوری احساسات ندارد و ماشینی عمل می‌کند.»

پژوهشگر هوش مصنوعی اظهار می‌دارد: «اساساً انسان، فناوری را می‌سازد و به آن شکل می‌دهد، بنابراین اگر سیاست‌های مناسبی در بخش فناوری هوش مصنوعی اتخاذ شود و شاهد نظارت روی آن باشیم می‌توانیم از این فناوری در مسیر نظارت روی خودش هم استفاده کنیم.»

هر چند هوش مصنوعی‌هایی مانند «ChatGPT» مزایای بسیاری دارند و می‌توانند سرعت رشد و توسعه علم را بالا ببرند و به تجارت، اکتشاف، آموزش، سیاستگذاری و بسیاری از مسائل خرد و کلان زندگی بشر رونق بیشتری بدهند، اما بی‌اهمیتی به معایب آن و اقدام‌نکردن به‌موقع برای تنظیم‌گری درست و به قاعده می‌تواند آثار جبران‌ناپذیری داشته‌باشد که نه‌تنها خود آسیب می‌زنند، بلکه مزایای هوش مصنوعی را هم عملاً بی‌فایده خواهند کرد.

افسانه خرید و فروش اعضای انسان!

رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت: عضو اهدایی رایگان در اختیار گیرنده قرار می‌گیرد

گزارش ۲

زهرا چیذری

روزی ۷ تا ۱۰ نفر در حالی در فهرست اهدای عضو می‌میرند که تنها یک سوم از بیماران مرگ مغزی راضی به اهدای عضو خود به بیماران نیازمند می‌شوند! خرید و فروش عضو و بازار سیاه اعضای انسان در فضای مجازی یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که انگیزه افراد را برای اهدای عضو می‌گیرد و آنها را به این ماجرا بدبین می‌کند. این در حالی است که «امیرحسام علیرضایی» رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت در پاسخ به این سؤال که آیا برای اهدای عضو هزینه‌ای پرداخت می‌شود و بازار سیاه در این زمینه وجود دارد، تأکید می‌کند: «برای اهدای عضو از اهداکنندگان مرگ مغزی به خانواده اهداکننده عضو، هیچ گونه مبلغی پرداخت نمی‌شود و عضو اهدایی نیز به صورت رایگان در اختیار گیرنده قرار می‌گیرد. این عضوها شامل کلیه، کبد، قلب، ریه، پانکراس و روده می‌شود. در خصوص اهداکنندگان زنده (فقط کلیه) نیز مبلغی به عنوان پاداش ایثار در اختیار اهداکننده کلیه قرار می‌گیرد.»

۲۵ هزار نفر نیازمند پیوند اعضا در صف مرگ یا زندگی ایستاده‌اند؛ بیمارانی که هر ساعت یکی دو نفر از آنها در این لیست انتظار فوت می‌کنند. سال گذشته در ایران یک میلیون و ۱۵۰ هزار تصادف ثبت‌شده و ۱۹ هزار و ۶۰۰ نفر از شهروندان ایرانی بر اثر تصادفات فوت کرده‌اند و ۵ تا ۸ هزار ایرانی در سال بر اساس پیش‌بینی‌ها دچار مرگ مغزی می‌شوند؛ افرادی که هر کدام‌شان هشت عضو قابل پیوند دارند و بر این اساس باید حدود ۴ هزار پیوند اعضا داشته‌باشیم، اما در عمل به دلیل رضایت ندادن یا دیر رضایت دادن خانواده‌ها تعداد زیادی از این اعضای قابل اهدا زیر خاک می‌رود و کمتر از یک سوم این رقم پیوند اعضا انجام می‌شود.

فتوایی برای زندگی

۳۱ اردیبهشت سال ۱۳۶۸ بود که امام خمینی (ره) فتوای جواز عمل اهدای عضو را صادر کردند. به همین مناسبت هم روز ۳۱ اردیبهشت ماه در تقویم کشورمان به نام روز ملی اهدای عضو نامگذاری شده‌است. طبق آنچه تاکنون از دانش پزشکی به دست آمده، امکان بازگشت به زندگی بیماران مرگ مغزی چیزی نزدیک به صفر است، اما همین بیماران هشت عضو قابل اهدا دارند؛ کبد، کلیه ها، قلب، ریه‌ها و قرنیه چشم‌ها اعضایی هستند که در صورت رضایت خانواده‌ها یا داشتن کارت اهدای عضو در صورت مرگ مغزی می‌توانند به بیماران دیگر زندگی و سلامتی را هدیه بدهند. با وجود این و با اینکه فرهنگ اهدای عضو تا حدود زیادی در جامعه ما جاافتاده ولی باز هم بین مرگ‌های مغزی رخ داده در کشور و اعضای اهدا شده فاصله معناداری وجود دارد، به گونه‌ای که هم اکنون ۱۸ تا ۲۵ هزار نفر در فهرست اهدای عضو قرار دارند و روزی ۷ تا ۱۰ نفر یعنی هر یکی، دو ساعت یک نفر از این فهرست به کام مرگ کشیده می‌شوند؛ بیمارانی که اگر اعضای افراد مرگ مغزی به آنها اهدا شود، شانس این را دارند که زنده بمانند.

اما آیا در حوزه اهدای عضو بازار سیاه وجود دارد و اعضای بیماران مرگ مغزی خرید و فروش می‌شود؟

اعضای انسان خرید و فروش نمی‌شود

«امیرحسام علیرضایی» رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت با تأکید بر اینکه عضو اهدایی نیز به صورت رایگان در اختیار گیرنده قرار می‌گیرد، هر گونه خرید و فروش و بازار سیاه در این حوزه را رد می‌کند. به گفته وی در خصوص اهداکنندگان زنده (فقط کلیه) نیز مبلغی به عنوان پاداش ایثار در اختیار اهداکننده کلیه قرار می‌گیرد. رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت در پاسخ به این سؤال که چه تعداد در صف انتظار عضو پیوندی هستند، تصریح می‌کند: «براساس اعلام سامانه‌های وزارت بهداشت ۱۸ هزار نفر در لیست انتظار پیوند عضو هستند.»

وی در خصوص فعالیت سامانه ملی پیوند و اینکه این سامانه توانسته است از بازار سیاه جلوگیری و عدالت بیشتری در پیوند اعضا برقرار کند، اینگونه توضیح می‌دهد: «با توجه به ثبت اطلاعات اهداکننده و گیرندگان عضو در سامانه وزارت بهداشت بر اساس اولویت عضو تخصیص می‌یابد که این امر باعث تخصیص عادلانه عضو شده‌است.»

علیرضایی همچنین درباره تبلیغات اهدای عضو در فضای مجازی و اینکه آیا از این طریق برای اهدای عضو اقدام می‌شود، هم تصریح می‌کند: «تبلیغات در خصوص اهدای اعضایی مانند قلب، کبد، پانکراس، ریه و قرنیه کذب محض است و امکان چنین اعمالی از اهداکننده زنده وجود ندارد. البته در خصوص کبد در موارد خاص از اهداکننده زنده (بیشتر در کودکان از والدین به فرزند و در بیمارستان‌های محدود) امکان‌پذیر است. در خصوص پیوند کلیه نیز با توجه به ثبت اطلاعات اهداکنندگان و گیرندگان عضو در سامانه وزارت بهداشت و صدور مجوز پیوند امکان تخلف وجود ندارد. همچنین فهرست سایت‌های متخلف جهت پیگیری قانونی به مراجع ذیربط ارسال شده‌است.»

۵ تا ۸ هزار مرگ مغزی در سال

علیرضا زالی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی روایت متفاوتی از آمار افراد در فهرست پیوند دارد. به گفته زالی هم اکنون ۲۵ هزار نفر نیازمند پیوند اعضا هستند که از این رقم ۱۸ هزار نفر منتظر پیوند کلیه‌اند.

به گفته وی سال گذشته در ایران یک میلیون و ۱۵۰ هزار تصادف ثبت‌شده و ۱۹ هزار و ۶۰۰ نفر از شهروندان ایرانی بر اثر تصادفات فوت کرده‌اند و ۵ تا ۸ هزار ایرانی در سال بر اساس پیش‌بینی‌ها دچار مرگ مغزی می‌شوند، اما متأسفانه در ایران در حالی که باید حدود ۴ هزار پیوند اعضا داشته‌باشیم کمتر از یک سوم این رقم پیوند اعضا انجام می‌شود که علت اصلی آن نیز عدم فرهنگسازی اهدای عضو است.

رضایت خانواده‌ها مهم‌ترین چالش اهدای عضو

رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت در پاسخ به این سؤال که عمده‌ترین مشکلاتی که در زمینه پیوند اعضا وجود دارد، چیست، می‌گوید: «ضعف شناسایی اهداکنندگان مرگ مغزی و عدم رضایت برخی از خانواده‌ها به دلیل عدم اطلاع از فرایند مرگ مغزی است که فرهنگ‌سازی در زمینه اهدای عضو بسیار مؤثر است.» علیرضایی در پاسخ به این سؤال که آیا پیوند اعضا صرفاً از افرادی که دچار مرگ مغزی شده‌اند، انجام می‌شود، می‌افزاید: «پیوند تمامی اعضا اعم از کبد، قلب، ریه، روده و پانکراس از افراد دچار مرگ مغزی و قلبی انجام می‌شود، به غیر از کلیه که از اهداکننده زنده نیز پیوند انجام می‌شود.»

به گفته وی در حال حاضر ۳۰ مرکز پیوند کلیه، ۱۱ مرکز پیوند کبد، ۱۱ مرکز پیوند قلب، سه مرکز پیوند ریه و سه مرکز پیوند پانکراس داریم.

انتخابی سخت اما شیرین

بی‌تردید انتخاب سختی است؛ اینکه رضایت بدهی اعضای بدن یکی از عزیزانت را در حالی که پیش چشمانت هنوز نفس می‌کشد و هنوز قلبش تپش دارد، اهدا کنی، اما وقتی فکر کنیم قرار است این قلب در سینه دیگری به تپش‌هایش ادامه دهد، این ریه در بدن دیگری ادامه حیات بدهد و خلاصه این اعضا همراه عزیزت زیر خاک نمی‌روند، شاید انتخاب را برایت ساده‌تر کند و حتی شیرین!

مسئولیت اجتماعی

حسین سروقامت

۸۵۷

«یکی از دوستان من مدتی پیش به اتریش رفت تا ضمن درمان، سری هم به پسرش که ساکن آنجا بود، بزند. او می گفت روزی دوتایی به رستورانی رفتیم. پسرم دائم برخاسته، از من پذیرایی می کرد.

زن و مرد میانسالی که نزدیک ما نشسته بودند، به پسرم گفتند این شخص کیست و تو بابت چنین خدمتی چقدر از او می‌گیری؟ گفت پدر من است و من پولی از او نمی‌گیرم.

با تعجب پرسیدند تو برای پدرت مجانی کار می کنی؟

... و دهانشان باز ماند، وقتی شنیدند پدر کار می کند، پول می‌فرستد تا پسرش در خارج تحصیل کند!

آنگاه کمی از خودشان گفتند که ۳۰ سال پیش با هم آشنا شدند، اما هنوز ازدواج نکرده‌اند!»

استاد مطهری با بیان این خاطره از «فقر عواطف در بشر معاصر» حکایت می کند.

راستی! روابط انسانی در دنیای کنونی عجیب و غریب نیست؟!

ویژه

محمدصادق فقفوری

رئیس برکنار شده بیمارستان شهریار همزمان در ۴ بیمارستان رئیس شد!

رئیس بیمارستانی که نوزاد زنده را به سردخانه منتقل کرده و از کار برکنار شده‌بود، همچنان به‌طور همزمان رئیس چهار بیمارستان است!

حدود یک ماه پیش خبری منتشر شد که طبق آن نوزاد زنده در یکی از بیمارستان‌های شهریار، به سردخانه منتقل شده‌بود. با پیگیری‌های پدر این نوزاد، مشخص شد که نوزاد تازه متولد شده دارای ضربان قلب بوده و به اشتباه به سردخانه منتقل شده‌است.

پس از این اتفاق، رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایران طی نامه‌ای، رئیس بیمارستان امام سجاد(ع) شهریار را از ریاست این بیمارستان برکنار کرد. سخنگوی وزارت بهداشت هم همان زمان از ارجاع پرونده رئیس برکنار شده بیمارستان امام سجاد(ع) به پزشکی قانونی خبر داد. پدرام پاک‌آیین گفت: در این زمینه گزارش و شرح حال جامعی با جزئیات تهیه و به پزشکی قانونی ارسال شده‌است. سخنگوی وزارت بهداشت برکناری رئیس بیمارستان امام سجاد(ع) را از اختیارات رئیس دانشگاه علوم پزشکی ایران خواند و گفت: این برکناری با حادثه بیمارستان امام سجاد(ع) مرتبط بوده، اما جنبه جزایی ندارد و از اختیارات رئیس دانشگاه است.

با پیگیری‌های «جوان» و مطابق اسنادی که به روزنامه رسیده‌است، مشخص شده رئیس بیمارستان امام سجاد(ع) شهریار نه‌تنها از ریاست این بیمارستان برکنار نشده، بلکه به طور همزمان ریاست چهار بیمارستان را بر عهده دارد. علاوه بر این، رئیس برکنار شده، به عنوان مدیر راه‌اندازی پروژه‌های بیمارستان‌های جدید تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران هم مشغول فعالیت است!

اقدام نمایشی وزارت بهداشت در برکناری رئیس بیمارستان امام سجاد(ع) در حالی است که ع. م همچنان به عنوان رئیس بیمارستان امام سجاد(ع) در نامه‌های اداری وزارت بهداشت مورد خطاب قرار گرفته و با توجه به معرفی‌نشدن رئیس جدید برای این بیمارستان، عملاً هم تصدی امور این بیمارستان را بر عهده دارد. وی همچنین و به طور همزمان، به عنوان سرپرست بیمارستان امام خمینی(ره) شهریار، سرپرست بیمارستان‌های زنجیره‌ای شهدای سلامت ملارد و سرپرست بیمارستان‌های زنجیره‌ای شهید سردار سلیمانی قدس مشغول فعالیت است.

مطابق نامه‌ای که به «جوان» رسیده و تاریخ آن مربوط به هفته گذشته است، دانشگاه علوم پزشکی ایران همچنان ع. م را به عنوان رئیس بیمارستان امام سجاد(ع) به رسمیت می‌شناسد.

پیش از این رسانه‌ها بارها نسبت به وجود تعارض منافع در وزارت بهداشت هشدار داده‌بودند. نظارت پزشکان بر عملکرد پزشکان یکی از اتفاقاتی است که دود آن به چشم بیماران می‌رود. از مرگ و میر و سایر اتفاقات تلخی که در اثر قصور و تقصیر پزشکان برای بیماران روی می‌دهد و شکایت از آن به دلیل تعارض منافع در ساختار وزارت بهداشت به نتیجه مطلوبی نمی‌رسد، آمار درستی در دسترس نیست. هر زمان هم نسبت به این رویه ناصواب و علیه حقوق عامه اعتراضی می‌شود، یک جریان خاص سعی در مصادره به مطلوب کردن آن می‌کند.

قضیه بیمارستان امام سجاد(ع) شهریار هم اگر رسانه‌ای نمی‌شد، چه‌بسا به سرنوشت سایر پرونده‌های قصور پزشکی که در آن بیماران متضرر می‌شوند، ختم می‌شد. اتفاق عجیب این است که وزارت بهداشت در این قضیه، نه‌تنها با مردم و رسانه‌ها صادقانه برخورد نکرده و رئیس بیمارستان امام سجاد(ع) شهریار همچنان بر سر کار است، بلکه بررسی‌های بعدی نشان می‌دهد که وی همزمان در سه بیمارستان و یک سمت مهم دیگر مشغول فعالیت است.

اگر وزارت بهداشت در این حد از کمبود نیرو رنج می‌برد که به حکم برکناری خودش هم پایبند نیست و فرد خاطی را همزمان در چهار سمت دیگر هم به کار گمارده‌است، پس مقاومت این وزارتخانه برای افزایش ظرفیت پزشکی و ورود نیروهای جوان و پرانگیزه به جامعه پزشکی چه معنایی دارد؟ چیزی جز تعارض سنگین منافع است؟!

خبر کوتاه

- معاون توانبخشی اداره کل بهزیستی استان تهران مسئله سالمندی را بسیار خطرناک توصیف می‌کند و می‌گوید: ایران اولین کشور از نظر رشد سالمندی در دنیا است و سالمندان ۵۰ درصد از هزینه‌های درمانی را به خود اختصاص داده‌اند؛ به همین منظور سازمان‌ها باید به احداث سرای سالمندان توجه کنند.
- مدیر کل هماهنگی و ارتباطات فرهنگی کمیته امداد امام خمینی(ره) گفت: ۵ هزار دختر نخبه در سراسر کشور تحت حمایت کمیته امداد قرار دارند.
- وزیر دادگستری با اشاره به روند لایحه پیشنهادی قوه قضائیه در موضوع عفاف و حجاب گفت: این لایحه ظرف روزهای آتی از سوی دولت به مجلس ارسال خواهد شد.
- رئیس سازمان مدارس غیردولتی گفت: تا کنون شهریه هیچ‌یک از مدارس غیردولتی برای سال تحصیلی ۱۴۰۳- ۱۴۰۲ ابلاغ نشده‌است.
- یک متخصص طب سنتی، نداشتن سبک زندگی سالم، کم خوابی و چاقی زوجین را از جمله علل مهم در شیوع ناباروری برشمرد.
- مدیر عامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران از اعلام لیست ۹۵ ساختمان ناایمن به دستگاه قضایی خبر داد.
- رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست با اشاره به اینکه متأسفانه بررسی‌های اخیر در سطح جهانی نشان از تداوم زوال تنوع زیستی دارد، گفت: حدود ۸۵ درصد مساحت تالاب‌ها از بین رفته‌است.
- رئیس کمیته عمران شورای اسلامی شهر تهران گفت: شهرداری برای بازنگری در خطوط بی. آر. تی در انتظار اعلام نظر نهایی پلیس راهور است.